

Metsähallitus
PL 94
01301 VANTAA

VN/7095/2024-MMM-4

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO METSÄHALLITUKSEN JA METSÄHALLITUSKONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEEN AJALTA 1.1.-31.12.2023

Maa- ja metsätalousministeriö esittää valtion liikelaitosten kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (160/2004) 6a §:n (muutettu 1403/2004) ja julkisten hallintotehtävien osalta talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n (muutettu 254/2004) mukaisena kannanottonaan seuraavaa.

1. ARVIO TULOKSELLISUUDESTA JA SEN KEHITYKSESTÄ SEKÄ ASETETTUJEN TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA – METSÄHALLITUKSEN LIKETOIMINTA

1.1. Eduskunnan päätökset ja niiden toteutuminen

Metsähallituksesta annetun lain (2016/234) 8 § mukaan eduskunta hyväksyy valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä Metsähallituksen keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet, Metsähallituksen peruspääoman (tuottovaatimuksen alainen liiketoiminnan pääoma) korotuksen ja alennuksen, antaa Metsähallitukselle suostumuksen ottaa liiketoimintansa rahoittamiseksi lainaa ja hyväksyy Metsähallituksen liiketoiminnan osalta tilikauden investointien enimmäismäärän.

Valtion vuoden 2023 talousarviossa päätettiin Metsähallituksen liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet seuraavasti:

Metsähallituksen liiketoiminta on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää ja tuottaa tasaisen tuloutuksen omistajalle. Metsähallituksen liiketoiminnassa sovitetaan yhteen entistä paremmin luonnon monimuotoisuus ja ilmastokestävyys. Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuus säilyy hyvällä tasolla. Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjatessaan tytäryhtiöitä metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt lisääntyvät. Metsähallitus mahdollistaa osaltaan metsäbiotalouden raaka-ainehuollon. Metsähallitus pyrkii liiketoimintakäytössä olevien kiinteistöjen arvon nostamiseen ottaen huomioon yhteiskunnan kokonaishyöty.

Metsähallituksen vuonna 2020 hyväksytyn omistajapolitiikan mukaisesti Metsähallituksen liiketoiminnan keskiössä on erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin tilivuonna 2023 hyvin. Metsähallituksen liiketoiminnan tulos 2023 oli 113,4 miljoonaa euroa (144,6 milj. € v.2022). Liiketoiminnan tavallista korkeampi tulos vuonna 2022 johtui Korsnäsin merituulivoimahankkeen tuotoista. Valtion metsien 2023 hakkuuker-

tymä oli 6,3 miljoonaa kuutiota (5,8 m m³ vuonna 2022), mikä on edelleen selvästi Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmista lasketun ylimmän kestävän tason alapuolella. Vuoden 2022 tuloksesta tuloutettiin valtion kassaan vuonna 2023 120 miljoonaa euroa. Omistajapolitiikan mukaisten uusien yhteensovittamistoimenpiteiden panostukset olivat v.2023 23,5 miljoonaa euroa (17,9 milj. € v. 2022). Luonnonhoidon ja jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen tavoitteita toteutettiin suunnitellusti ja toimenpiteitä valtion talousmetsien hiilinielun lisäämiseksi jatkettiin.

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioimisen tuloja alentava kustannusvaikutus Metsähallituksen toiminnassa oli 110,3 miljoonaa euroa vuonna 2023 (80,3 miljoonaa euroa v. 2022). Metsähallituksen monikäyttömetsistä 617 000 ha on erilaisten YYV-käyttörajoitusten piirissä (603 000 ha v. 2022). Metsähallitus julkisti 2023 tilinpäätöksensä yhteydessä erillisen näiden velvoitteiden noudattamisen seurantaraportin. YYV-alueiden pinta-ala on edelleen kasvanut vuonna 2023, samoin YYV-hyödyt isomman maa-pinta-alan ja suuremman panostuksen seurauksena.

Vuotta 2023 koskevat Metsähallituslain 8 § mukaiset eduskunnan valtion talousarviossa antamat muut päätökset toteutuivat alla olevan mukaisesti. Kaikkien päätösten osalta on pysytty annettujen valtuuksien puitteissa.

	TAE-valtuus 2023	Toteutuma 2023
Peruspääoman muutokset	+ 0,507 milj. euroa	+0,507 milj. euroa
Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä	50 milj. euroa	ei pitkäaikaista velkaa
Liiketoiminnan investointien enimmäismäärä	20 milj. euroa	9,7 milj. euroa
Investointisitoumukset	20 milj. euroa	5,5 milj. euroa
Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä	2,0 milj. euroa	1,3 milj. euroa

1.2. Omistajapolitiittiset linjaukset ja toiminnalliset tavoitteet 2023

Metsähallitusta ohjataan hallitusohjelman sekä valtioneuvoston talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 28.4.2020 hyväksytyjen Metsähallitusta koskevien omistajapolitiittisten linjauksien mukaan. Voimassaoleva omistajapolitiikka edellyttää entistä parempaa eri suuntaisten tavoitteiden yhteensovittamista Metsähallituksen toiminnassa. Erilaisten yhteiskunnallisten tavoitteiden kestävä toteuttaminen on Metsähallituksen toiminnan ja vastuullisuuden ytimessä ja sillä luodaan valtion omistamien alueiden käytön hyväksyttävät puitteet. Uusi omistajapolitiikka odottaa poliittista hyväksymistä.

Maa- ja metsätalousministeriö antoi Metsähallituksen liiketoimintaa vuonna 2023 koskevan ohjauskirjeen 9.2.2023. Seuraavat omistajapoliittiset linjaukset ja niihin liittyvät toiminnalliset tavoitteet ovat olleet keskeisimpiä Metsähallituksen toiminnassa 2023:

Omistajapoliittinen linjaus:

Vuosina 2020-2024 Metsähallituksen liiketoiminnassa sovitetaan yhteen nykyistä paremmin luonnon monimuotoisuus ja ilmastokestävyys. Suunnitelmakaudella tehtävillä toimenpiteillä Metsähallitus kasvattaa monikäyttömetsien nettohiilinielua vähintään kymmenellä prosentilla ennen vuotta 2035 (vertailutaso VMI 12 tiedot).

Toteutuneet toimenpiteet ja niiden vaikutukset:

Hiilensidonta valtion monikäyttömetsissä on jatkanut kasvuaan. Monikäyttömetsien puuston hiilivarasto oli laskennallisesti 128 miljoonaa tonnia hiiltä vuonna 2023 (v. 2022 126 milj.t). Monikäyttömetsien puuston hiilinielun kasvu oli 2,7 milj.t CO₂ ekv/v verrattuna VMI 12 tasoon. Metsähallituksen metsät muodostavat merkittävän hiilen nielun, puuston osalta jopa 33-50 % Suomen koko puuston hiilinielusta. Osuus ylittää huomattavasti valtion omistusoosuuden, eli valtion metsät sitovat ja varastoivat hiiltä keskimääräisesti paremmin kuin muiden metsänomistajaryhmien metsät.

Vuonna 2023 valtion monikäyttömetsiä lannoitettiin yhteensä 31 600 ha. Monikäyttömetsien hiilensidontakyvyn vahvistamiseksi lannoitusmääriä valtion monikäyttömetsissä on lisätty omistajapolitiikan tavoitteiden mukaisesti n. 30 000 hehtaariin vuodessa. Lannoituksen lisääminen vaikuttaa täysimääräisesti kasvuun ja hiilinieluun 2029 alkaen, jolloin aikaansaatu lisäkasvu on 300 000 m³/v ja vaikutus hiilinieluun 0,435 milj.t CO₂ ekv/v. Lannoituksen lisäksi monikäyttömetsien kasvua ja hiilensidontaa edistettiin jalostetun siemenen käytöllä sekä minimoimalla metsätuhoriskejä.

Omistajapoliittinen linjaus:

Yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisesta saatavia hyötyjä (yyvhyödyt) lisätään aktiivisten ja kustannustehokkaiden luonnonhoitotoimien kautta. Hyötyjen tuottamiseen käytettyjen panosten vaikuttavuutta ja vaikuttavuuden mittamista kehitetään.

Toteutuneet toimenpiteet ja niiden vaikutukset:

YYV-pinta-alan ja panostuksen kehitys 2020-2023:

	2020	2021	2022	2023
Pinta-ala (1000 ha)	597 000 ha	598 880 ha	603 000 ha	617 000ha
YYV-panostus	73,2 milj. €	79,7 milj. €	80,3 milj. €	110,3 milj. €

Metsähallitus hoitaa ja hallinnoi valtion monikäyttömetsiä päällekkäisen käytön periaatteella. Metsähallituksessa liiketoimintaan kuuluvan metsämaan pinta-alasta 17,2%:lla on

eriateisia käyttörajoitteita monimuotoisuuden, virkistyskäytön, saamelaiskulttuurin ja poronhoidon huomioonottamiseksi. Tästä pinta-alasta 55,8 % oli kokonaan hakkuiden ulkopuolella tai poimintahakkuiden piirissä ja 44,2 % rajoitetussa metsätaloustaloudessa. Rajoitetussa metsätaloustaloudessa olevilla YV-alueilla toteutettiin ainoastaan peitteellistä metsänkäsittelyä. Tämän lisäksi n. 213 000 hehtaaria on luonnonsuojelulain, metsälain ja kaavoituksen aiheuttamien käytön rajoitusten piirissä nostamalla rajoitetun käytön kokonaispinta-alan 23 %:iin valtion monikäyttömetsien pinta-alasta.

Omistajapolitiikan mukaisten uusien yhteensovittamistoimien toteutus on jatkunut koko laajuudessaan. Aktiivisen luonnonhoidon ohjelmaa ja Helmi-ohjelmaa toteutettiin Metsähallituksen monikäyttömetsissä. Panostus näihin oli vuonna 2023 YV-panostuksen lisäksi yhteensä 23,5 miljoonaa euroa. Erityisesti satsaukset peitteelliseen metsänkäsittelyyn ja Metsähallituksen ilmasto-ohjelmaan nousivat.

Aktiivisen luonnonhoidon ohjelma, toteutus 2022-2023:

	2022 tot. määrät	2023 tot. määrät
Lehtojen ja paahdeympäristöjen hoito (ha)	128	153
Kulutus ja säästöpuuryhmien poltto	438	506
Paahdeympäristöjen hoito	22	17
Kalojen vaellusesteiden poisto (kpl)	123	169
Soiden ennallistaminen (ha)	1578	1915

Uudet yhteensovittamistoimet, panostus 2022-2023:

	2022	2023
Peitteellinen metsänkasvatus, kiertoaikojen lisääminen	14,5	15,45
T & K	0,5	0,2
Luonnonhoito, ennallistaminen ja vesiensuojelu	1,3	1,07
Ilmasto-ohjelma	0,05	5,13
Virkistyskäyttö ja luontomatkailu	1,61	1,69
Yhteensä (milj. €)	17,92	23,54

Metsähallituksen monikäyttömetsissä on noin 100 000 luontokohdetta ja noin 30 000 uhanalaisten lajien esiintymää. Lahopuun määrää valtion metsissä lisätään edelleen säästämällä hakkuissa kaikki kuollut puu. Lisäksi tuotettiin hakkuiden yhteydessä tekopökölöitä noin 100 000 kpl ja jätettiin uudistusaloille metsätalouden ympäristöoppaan mukaisia arvokkaita eläviä säästöpuita (mm. järeät haavat) keskimäärin 16 kpl/ha. Valtion osuus on n. 10% taloustaloudessa olevista metsistä. Valtion mailla on kuitenkin runsas puolet Suomen metsien koko lahoppumäärästä.

Omistajapoliittinen linjaus:

Metsähallitus mahdollistaa osaltaan alueellisten luonnonvarasuunnitelmien puitteissa metsäbiotalouden raaka-ainehuollon ja sen myönteiset aluetaloudelliset ja työllisyysvaikutukset.

Toteutuneet toimenpiteet ja niiden vaikutukset:

Metsähallituksen hakkuut vuonna 2023 olivat 6,3 miljoonaa m³. Tämä on selvästi alle luonnonvarasuunnitelmien yhteenlasketun Metsähallituksen suurimman kestävän käyttöpuusuunnitteen, 6,8 miljoonaa m³, jota määritettäessä on jo huomioitu yhteiskunnallisten velvoitteiden aiheuttama 2,8 miljoonan m³:n vähennys.

Metsähallitus ostaa kaikki puunkorjuutyöt ja puutavaran kuljetuksen sekä merkittävän osan metsänhoito- ja metsänparannustöistä palveluina alan yrittäjiltä. Vuonna 2023 Metsähallitus Metsätalous oy:lle urakoi suoraan n. 600 metsäalan yritystä. Metsähallituksen monikäyttömetsien puuhun perustuvat metsäsektorin työpaikat ovat n. 5000 työpaikkaa ja kerrannaisvaikutuksineen n. 11000 työpaikkaa. Vuoden 2022 kansantaloustietojen mukaan Metsähallituksen puuhun perustuva metsäteollisuuden liikevaihto oli noin 3,3 miljardia euroa ja Metsähallituksen puuhun perustuva osuus metsäteollisuuden viennin arvosta oli noin 1,3 miljardia euroa.

Omistajapoliittinen linjaus:

Metsähallitus toimii aktiivisesti kaavoituksessa ja kiinteistökehityksessä pyrkien liiketoimintakäytössä olevien kiinteistöjen arvon nostamiseen ottaen huomioon yhteiskunnan kokonaisuhyöty ml. yritysten kuten matkailualan toimintaedellytysten luominen. Kotimaista kalankasvatusta edistetään valtion vesialueilla, erityisesti merialueilla.

Toteutuneet toimenpiteet:

Kiinteistökehityksessä markkinoiden kysyntä hiljeni kiinteistö- ja tonttikaupoissa vuonna 2023. Isoimpia kehityshankkeita kuitenkin jatkettiin ja niitä edistettiin mm. tonttivarannon kartuttamiseksi.

Valtioneuvosto teki marraskuussa 2023 periaatepäätöksen, joka mahdollistaa viiden läntisillä aluevesillä sijaitsevan merituulivoima-alueen tuomisen huutokauppaan hankekumppanien löytämiseksi. Näistä kahden ensimmäisen alueen kilpailutusta valmisteltiin.

Maa- ja vesialueita myytiin 126 kpl vuonna 2023.

1.3. Tulos- ja tuloutustavoitteet 2023

Metsähallitusta koskevien omistajapoliittisten linjausten mukaisesti:

Metsähallituskonsernin liiketoimintojen on oltava ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäviä ja tuotettava tasainen tuloutus omistajalle.

Metsähallituksen liiketoiminnan sijoitetun pääoman tuottotavoite suunnittelukauden lopussa on 4,4% nykyisillä tasearvoilla. Tuottotavoite vastaa Metsähallituksen liiketoiminnan 114 milj. euron tuloutustasoa.

Tähän liittyvät toiminnalliset tavoitteet olivat seuraavat:

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Metsähallituksen hallituksen esityksen mukaisesti Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2023 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) 112,4 milj. euroa. Tavoite vastaa 4,7 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Valtion kassaan vuonna 2024 maksettava tuloutustavoite vuoden 2023 tuloksesta on 110,0 milj.euroa. Tulostavoitteen saavuttaminen edellyttää, että liiketoiminnan kannattavuus säilyy hyvällä tasolla.

Metsähallituksen (emo) liiketoiminnan tulos tilivuodelta 2023 oli 113,4 miljoonaa euroa (144,6 miljoonaa euroa vuonna 2022). Liiketoimintakokonaisuuden tulos 2023 oli 142,4 miljoonaa euroa (151,0 miljoonaa euroa vuonna 2022).

Metsähallitus Metsätalous oy:n liikevaihto 2023 oli 393,0 miljoonaa euroa (349,0 miljoonaa euroa v. 2022) ja yhtiön tulos tilikaudelta 38,9 miljoonaa euroa (17,1 miljoonaa euroa v. 2022).

Tytäryhtiöt Siemen-Forelia ja MH-Kivi tekivät kumpikin positiivisen tuloksen tilivuonna 2023.

Sijoitetun pääoman tuotto liiketoiminnan peruspääomalle oli 4,6% vuonna 2023 (6,0 % vuonna 2022).

Metsähallitus maksoi vuonna 2023 tuloutusta valtion kassaan 120,0 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan kertyneet voittovarot liikelaitoksen taseessa olivat tilikauden lopussa 163,6 milj. euroa. Metsähallituksen hallituksen esitys tuloutukseksi liiketoiminnan vuoden 2023 tuloksesta on 110 miljoonaa euroa.

2. ARVIO TULOKSELLISUUDESTA JA SEN KEHITYKSESTÄ SEKÄ ASETETTUJEN TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA – METSÄHALLITUKSEN JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT

2.1. Talousarviorahoitus ja julkisten hallintotehtävien tulot vuonna 2023

Eduskunta myönsi vuoden 2023 talousarvioissa momentille 30.64.50 (Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät) 8 696 000 euroa käytettäväksi

1) Metsähallitusta koskevan lain (234/2016) 5 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen

2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

3) Luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluita palvelemaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluja palvelevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen.

4) Sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen joiden taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää 1) kohdassa mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät ne julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Näitä oli vuonna 2023 7,20 miljoonaa euroa (7,00 m € v.2022).

Julkisten hallintotehtävien toteutuneet bruttomenot 2023 tehtävittäin ja rahoitustyypeittäin:

Prosessit ja tehtävät (1 000 euroa)	MMM	YM	Muut rah.lähteet	Menot yht.
	30.64.50	35.10.52		2023
LP tiimit	733	14 131	1 719	16 583
Luonnon- ja kultt.perinnön suojelu	0	17 249	5 500	22 749
Luonnon matkailu- ja vir- kistyskäyttö	4 399	24 831	7 089	36 319
Alueiden hallinta	0	3 569	385	3 954
Eräasiat	2 083	0	10 451	12 534
Siemenhuolto	0	0	225	225
MENOT YHTEENSÄ	7 214	59 780	25 370	92 364

Julkiset hallintotehtävät –yksikön vuosivaihto 2023 oli 92,4 miljoonaa euroa (108,1 miljoonaa euroa vuonna 2022). Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien bruttomenot pieneni-
vät edellisvuoteen verrattuna 14,6%. Menoista ympäristöministeriön perusrahoituksen osuus oli 64,7%, maa- ja metsätalousministeriön perusrahoituksen osuus 7,8% ja muiden rahoituslähteiden osuus 27,5%. Muiden rahoituslähteiden osuus julkisen toiminnan rahoituksesta on kasvussa. Maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli kaikkien suoritteiden osalta 111% vuonna 2023.

Laskennallinen tulos tilikaudelta 2023 oli 1,092 miljoonaa euroa (0,186 miljoonaa euroa v. 2022), joka siirrettiin tilinpäätöksessä muun oman pääoman muutokseksi. Julkisten hallintotehtävien yksikön bruttohenkilötyövuodet olivat tilikaudella 2023 544 htv (666 htv v. 2022). Metsäpuiden Pohjois-Suomen siemenen varmuusvarastosta myydyistä siemenistä ja siemenanalyyseistä kertyi myyntituloa 717 509 euroa. Julkisten hallintotehtävien taseen loppusumma 31.12.2023 oli 1 142,7 miljoonaa euroa.

2.2. Omistajapoliittiset linjaukset Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien osalta

Talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa huhtikuussa 2020 hyväksytyissä Metsähallituksen voimassaolevissa omistajapoliittisissa linjauksissa alla esitetyt palveluita ja toimintaa koskevat kirjaukset ovat keskeisimpiä MMM:n toimialaan kuuluvien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoidossa.

Luonnonsuojelualueiden ja muiden virkistyskäyttöön varattujen alueiden luontoarvot turvataan ja alueiden kestävyyttä parannetaan ohjaamalla virkistyskäytön ja

luontomatkailun kävijävirtoja. Vähennetään suunnitelmallisesti reittien sekä opastuspalveluiden korjausvelkaa.

Luonto- ja eräpalvelut kehittävät valtion alueiden matkailu- ja virkistyskäyttöä. Taavoitteena on lisätä valtion alueiden hyvinvointivaikutuksia, kannustaa paikallista yrittäjyyttä ja huolehtia vapaa-ajankalastuksen ja metsästysharrastuksen edellytyksistä. Kehittämisessä otetaan huomioon saamelaisten oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja yleiskalastusoikeuksien toteutuminen.

Eräpalvelut edistää riista- ja kalakantojen elinvoimaisuutta ja tuottavuutta, lisää monimuotoisuutta parantamalla elinympäristöjä aktiivisesti sekä huolehtii, että eränkäynti on kokonaisvaltaisesti kestävä.

Eräpalvelut kehittää valvontamenetelmiä ja toimii erävalvonnassa tiiviissä yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten kanssa ja kohdentaa valvontaa luonnon liisääntyvän virkistyskäytön haitallisten lieveilmiöiden ehkäisyyn.

Uudet omistajapoliittiset linjaukset vuosille 2024-2027 valmisteltiin vuonna 2023. Ne odotavat poliittista hyväksyntää.

2.3. Vaikuttavuus- ja tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Omistajapolitiikasta johdetut ja valtion vuoden 2023 talousarviossa esitetyt Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien vaikuttavuus- ja tulostavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Vaikuttavuustavoite:

Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

Tulostavoitteet:

Metsähallitus kehittää erävalvonnan toimintaedellytyksiä ja viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä lisää erävalvonnan vaikuttavuutta

Metsähallitus suunnittelee metsästyksen ja kalastuksen kestävästi sekä edistää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa

Luo edellytyksiä kalatalouselinkeinolle valtion vesillä.

Metsähallitus kehittää sosiaalisen kestävyys- ja konfliktinhallinnan työkaluja eräasioiden hoidossa

Toteutuneet toimenpiteet:

Erävalvonnassa suoritettiin 12 323 kpl metsästykseseen ja kalastukseen liittyvää tarkastusta, joista rikkeettömiä oli 97 %. Kalastustarkastuksista rikkeettömiä oli 92 % ja metsästystarkastuksista 99 %. Erävalvonnan raportointia on kehitetty uutta sähköistä järjestelmää hyödyntäen. Erävalvonnan toimintaedellytyksiä on kehitetty osallistumalla aktiivisesti erävalvontalain uudistamiseen ja viranomaisyhteistyön tehostamiseen. Kalastuksen ja

metsästyksen kausivalvontaa on kuitenkin jouduttu supistamaan heikentyneen taloustilanteen vuoksi. Erityisesti suojelualueiden valvonta on vähentynyt merkittävästi.

Metsäkanalintujen vahvat kannat ovat tarjonneet hyviä metsästysmahdollisuuksia sekä mahdollistaneet pitkiä pyyntiaikoja. Lupien kysyntä on kuitenkin jakautunut alueittain epätasaisesti. Metsästyksen sosiaalista kestävyttä Pohjois-Suomessa on edistetty muun muassa koulutuksen, eräetiketin laadinnan ja kehittämispäivien kautta. Kalastuksen kiintiöpäätokset ovat valmistuneet vuosille 2024–2025 Ylä-Lappiin ja muuhun Suomeen. Useita kalojen elinympäristökunnostuksiin liittyviä hankkeita on käynnissä (mm. TriwaLIFE, Pro Saimaannieriä). Metsäpeuraan liittyvä LIFE-projekti saatiin onnistuneesti päätökseen ja HELMI vieraspetopyynti -projektia on jatkettu hyvin tuloksin.

Vaikuttavuustavoite:

Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle

Tulostavoitteet:

Metsähallitus tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille tasapuolisesti ja kehittää erämatkailua valtion alueilla

Metsähallitus huolehtii sujuvasta asiakaspalvelusta ja seuraa sekä varmistaa että asiakas-
tyytyväisyys säilyy hyvänä

Metsähallitus edistää eräkäynnin jatkuvuutta

Toteutuneet toimenpiteet:

Kalastajista tehtyä profilointia on hyödynnetty viestinnän kohdentamisessa ja kalastuspalvelujen suunnittelussa. Vastuullisen eräkäynnin ja sosiaalisen kestävyden edistämiseksi Metsästäjille ja kalastajille on lanseerattu valtion alueilla noudatettava Eräetiketti. Asiakaspalvelu on toiminut hyvin ja asiakkaat ovat olleet pääosin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Tavoitteena on kehittää asiakaspalvelua monikanavaiseksi. Metsästys- ja kalastuslupien kysyntä jatkui vilkkaana ja kalastonhoitomaksun kertymä kasvoi edellisvuodesta päätyen lähes 10 miljoonaan euroon.

Metsästys- ja kalastusmatkailun (lupa-asiakkaat) aluetaloudelliset vaikutukset ja työllisyysvaikutukset ovat olleet merkittäviä erityisesti pohjoisilla ja itäisillä valtion alueilla ja kiinnostus erämatkailuyrittäjyyden edistämiseen on ollut edelleen vahvaa (mm. kalastus- ja metsästysmatkailuyrittäjät, kunnat). Nykyinen metsästyslainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista yrittäjälupien myyntiä.

Vaikuttavuustavoite:

Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

Tulostavoitteet:

Metsähallitus ylläpitää ja kehittää laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja luonnon virkistys- ja matkailukäytön palveluita huolehtimalla samalla luonnonsuojelualueiden ekologisesta kestävydestä

Metsähallitus vähentää retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelkaa

Metsähallitus viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja luonnon kestävästä käytöstä edistämällä kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnon virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksia

Toteutuneet toimenpiteet:

Kansallispuistojen maastokäyntien määrä säilyi edellisen vuoden tasolla yleisökohteiden kokonaismäärän noustessa hieman (+2,5%). Valtion retkeilyalueiden kysynnän laskeva kehitys kuitenkin jatkui. Luontokeskusten ja muiden asiakaspalvelupisteiden kysyntä kasvoi ja asiakastyytyväisyys säilyi korkeana. Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset kasvoivat kysynnän kasvua voimakkaammin. Maastoinfran ja luontokeskusten epäselvä tulevaisuus aiheuttaa kuitenkin hämmennystä toimintaympäristössä. Myös rakentamisen kustannustaso nousi, mikä vaikutti mahdollisuuksiin toteuttaa kaikkia suunniteltuja toimenpiteitä. Tämä johti osaltaan korjausvelkariskin nousuun.

Kansallisen virkistyskäyttöstrategian toimintaohjelman toteutus käynnistyi ulkoilutietopalvelun kehittämisenä sekä valtion retkeilyalueverkoston ja monikäyttömetsien virkistyskäyttökohteiden kehittämissuunnitelman laadinnalla luontopalvelujen koordinoimana. Työn yhteydessä tuotettiin uudenlainen paikkatietotyökalu maankäyttöä koskevan päätöksenteon apuvälineeksi.

Matkailun maksukäytäntöjen uudistus valmisteltiin käyttöön otettavaksi, tavoitteena aikaisempaa sujuvampi yhteistyö ja yritysten käyttämien palvelujen rahoituksen vahvistaminen. Yrittäjien kontaktointi uudistuksesta aloitettiin ja henkilöstö perehdytettiin muutokseen.

Erä- ja luontoyhteisön hyödyntäminen avasi palvelukehitykselle uuden työkalun pohjaksi mm. asiakastiedon syventämiselle. Yhteisöön liittyi lähes 1 500 jäsentä. Yhdessä UKK-instituutin kanssa tuotettu selvitys luontokäyntien ansiosta toteutuvista säästöistä kansansairauksien kustannuksiin ja työikäisen väestön työn tuottavuuden menetyksiin korosti palvelujen tärkeää yhteiskunnallista merkitystä.

Luontopalvelujen näkyvyys merkittävimmissä valtakunnallisissa journalistisissa medioissa sekä myös paikallisissa ja alueellisissa medioissa lisääntyi edellisestä vuodesta. Luontopalvelujen somekanavilla oli yhteensä 35 miljoonaa näyttökertaa. Reaktioita, tykkäyksiä, jakoja ja kommentteja saatiin 1,2 miljoonaa. Retkietikettiviestintää ja muita turvalliseen retkeilyyn kannustavia sisältöjä vahvistettiin esimerkiksi teemoista kepeään tyyliin tehdyillä videoilla, jotka saivat sosiaalisessa mediassa suurta suosiota.

Julkisten hallintotehtävien toiminnan keskeisiä tunnuslukuja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla vaikuttavuustavoitteittain:

Määrälliset tavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö	2023 ta-voite/arvio	2023 tot.
Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista		
Metsästyksen ja kalastuksen valvonnassa suoritettut tarkastukset, joissa ei todettu rikettä, %		97
Metsästyksen saalispalautteiden osuus lupien määrästä, %	54	53,5
Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle		
Metsästäjien ja kalastajien asiakastytyvyisyys, asteikko 1-5	3,87	3,72
Valtion kalastuksenhoitomaksujen lukumäärä	280 000	286 770
Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä		
Luontokeskusten ja maastopalveluiden asiakastytyvyisyys (asteikko 1-5)	4,4	4,5
Kokonaiskäyntimäärät kansallispuistot ja muut yleisökohteet (milj. kpl)	9,5	8,7
Kävijöiden rahankäytön aikaansaama paikallistalousvaikutus, milj. €	450	413

3. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN PERUSTEIDEN ASIANMUKAISUUS OHJAUKSEN JA TULOSVASTUUN KANNALTA SEKÄ MINISTERIÖN EHDOTUS KEHITTÄMISTARPEISTA

Liikelaitoksen ja liikelaitoskonsernin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023 sisältävät Metsähallituksen kirjanpidosta, tilinpäätöksestä, erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1368/2016) mukaiset tiedot.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien raportointi on sisällöllisesti ja laadullisesti riittävää ja antaa tarvittavat tiedot julkisten hallintotehtävien tuloksellisuuden ohjauksen ja tulosvastuun kannalta.

Liiketoiminnan toimintakertomus yhdessä ministeriölle tuotetun täydentävän raportoinnin kanssa tarjoaa hyvät edellytykset ohjaukselle ja tulosvastuun toteutumisen seurannalle. Valtion liikelaitoksen omistaja-arvo koostuu liiketoiminnan taloudellisesta ja julkisesta arvosta. Taloudelliseen arvoon liittyvän raportoinnin taso on riittävää ja julkiseen arvoon liittyvä raportointi toteutuu hyvin esimerkiksi yhteiskunnallisten velvoitteiden, vastuullisuuden sekä toiminnassa aikaansaadun lisäarvon raportointimallien kautta. Metsähallituksen tuloksellisuus ja tuottavuus ovat säilyneet korkealla tasolla.

Riskienhallinnasta raportoidaan Metsähallituksessa osana tilinpäätöstä. Metsähallituksen toiminnan keskeiset ulkoiset ja sisäiset riskit on tunnistettu. Metsähallituksen suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskejä hallitaan Metsähallituksessa aktiivisesti erikseen määritetyn riskienhallintaprosessin avulla.

Tilintarkastusyhteisö KPMG oy on antanut 23.2.2024 normaalimuotoisen tilintarkastuskertomuksen Metsähallituksen tilinpäätöksen, hallinnon ja toiminnan tarkastuksesta tilivuodelta 2023.

Metsähallituksen omistajaohjauksessa on varmistettu omistajapolitiittisten linjausten ja muun julkisen ohjauksen tavoitteiden toteuttaminen myös metsätaloutta harjoittavassa tytäryhtiössä. Metsähallitus Metsätalous oy:n toiminnan vaikutusten ja vastuullisuuden todentamiseksi valtion metsissä on tuotettu riittävät raportointitiedot.

Metsähallituksen tulee jatkaa liiketoimintansa ja tytäryhtiötoimintansa kehittämistä ja raportoida Maa- ja metsätalousministeriölle liiketoiminnan ja liiketoimintakonsernin tuloksesta ja taloudesta neljännesvuosittain. Julkisten hallintotehtävien osalta annetaan toiminnan väliraportti ohjaaville ministeriöille 30.6.2024 tilanteesta 31.8.2024 mennessä.

4. METSÄHALLITUKSELLE OSOITETUT JATKOTOIMENPITEET TILINPÄÄTÖKSEN JOHDOSTA JA TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Metsähallituksen vuosi 2023 oli pandemian jälkimaininkeihin sekä Ukrainan sotaan liittyvistä poikkeusoloista huolimatta hyvä ja liikelaitoksen tuloksellisuus ja tuottavuus ovat kehittyneet edelleen tilikauden aikana. Metsähallituksen tuloutus valtion kassaan ylitti omistajapolitiikkakauden tavoitetason ollen 120 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Metsähallituksen hallitus on esittänyt tuloutettavaksi valtiolle Metsähallituksen liiketoimin-

nan vuoden 2023 tuloksesta 110 miljoonaa euroa vuonna 2024. Esitys on omistajapolitiikassa vahvistetun tavoitetason mukainen. Tuloutuksen lisäksi tytäryhtiö Metsätalous Oy ja muut liiketoiminnot maksavat tuloksistaan yhteisöveroa valtiolle.

Metsätalouden kannattavuus säilyi hyvällä tasolla, hakkuut olivat selkeästi kestävän kertymän alapuolella ja matkailu- ja tuulivoimakohteiden kysyntä jatkui vilkkaana. Merituulivoiman osalta saatiin valtioneuvostosta periaatepäätös viiden läntisillä aluevesillä sijaitsevan merituulivoimahankkeen tuomiseksi huutokauppaan.

Julkisten hallintotehtävien osalta tavoitteet täytettiin poikkeusolosuhteista huolimatta hyvin. Luontokohteiden kävijämäärät sekä metsästys- ja kalastuslupien myyntimäärät pysyivät korkealla. Erävalvontaa tehtiin yli 12 000 asiakaskontaktin verran ja asiakastyytyvyisyys säilyi hyvällä tasolla.

Vuoden 2023 tilinpäätös ja tuloksellisuuden parantaminen eivät anna aihetta sellaisiin erillisiin jatkotoimenpiteisiin, jotka eivät jo sisälly omistajapoliittisten linjausten toteuttamiseen liittyviin tavoitteisiin. Ukrainan sodan vaikutuksia seurataan ja niihin reagoidaan tarvittaessa. Uusi omistajapolitiikka huomioidaan tulosohjauksessa.

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää lämpimästi Metsähallituksen henkilöstöä hyvin tehdystä työstä vuonna 2023.

5. TOIMENPITEET METSÄHALLITUKSEN TILINPÄÄTÖKSEN JOHDOSTA JA TUOTAVUUDEN PARANTAMISEKSI

5.1. Maa- ja metsätalousministeriön toimenpiteet

Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii varmistamaan tulosohjauksellaan hallitusohjelman, omistajapoliittisten linjausten sekä eduskunnan Metsähallitukselle asettamien tavoitteiden toteuttamisen ja edistämään toiminnan strategialähtöisyyttä, yhtenäisyyttä ja tehokkuutta sekä julkisen rahoituksen riittävyyttä ja hyvää yrityskuvaa Metsähallituksessa. Valtion säästötavoitteet ovat kovat ja budjettirahoituksen supistuminen on jo tähän mennessä vaikeuttanut mm. asiakas- ja lupapalveluiden digitalisointia ja näkynyt myös mm. erävalvonnan supistumisena julkisten hallintotehtävien osalta. Vuoden 2024 painopisteet Metsähallituksen tulosohjauksessa ovat Metsähallituksen toimintaedellytysten turvaaminen ja resurssien puolustaminen sekä uuden hallitusohjelman mukaisten omistajapoliittisten tavoitteiden ja toimenpiteiden integrointi osaksi Metsähallituksen ohjausta. Valtion metsiä koskeva käyttö-oikeussopimus tarkistetaan vuonna 2024.

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa yhteistyön tiivistämistä ympäristöministeriön kanssa Metsähallituslain toimeenpanossa ja tulkinnoissa sekä Metsähallituksen ohjauksessa. Julkisten hallintotehtävien tulossopimusta on kehitetty valtioneuvoston tulosohjausta koskevien periaatteiden mukaiseen strategisempaan ja monivuotisempaan suuntaan. Liiketoiminnan osalta jatketaan metsien kestävän käytön edistämistä ja uutena painopisteenä erityisesti merituulivoimahankkeiden mahdollistamista Suomen aluevesille.

5.2. Valtioneuvoston toimenpiteet

Valtioneuvostolle esitetään vahvistettavaksi Metsähallituksen ja Metsähallituksen konsernin tilinpäätös ajalta 1.1.-31.12.2023. Liikelaitoksen liiketoiminnan kertyneet voittovarot olivat tilivuoden lopussa 163,6 miljoonaa euroa. Valtioneuvostolle esitetään päätettäväksi, että

Metsähallitus tulouttaisi liiketoiminnan voittovaroista **110 000 000 euroa** valtiolle vuonna 2024. Päättös olisi sekä Metsähallituksen hallituksen esityksen että 2024 talousarvioesityksessä asetetun tavoitteen mukainen. Lisäksi valtioneuvostolle esitetään päätettäväksi, ettei Metsähallituksen toiminta ja talous ajalta 1.1.-31.12.2023 aiheuta muita toimenpiteitä.

Maa- ja metsätalousministeri

Sari Essayah

Neuvotteleva virkamies

Leena Arpiainen

Tiedoksi:

valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö

VN/7095/2024-MMM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: